

Информација за пробниот курс

Содржина

Основни информации

Основни информации.....	1
Термини	2
Учесници.....	2
Локација	3
Тематски блокови	3
Опис на курсот.....	4
Иновација.....	5
Повратна информација во врска со работилниците.....	6
Анкети на почетокот на работилниците	6
Анкети на крајот од првиот ден на работилниците.....	9
Анкети по вториот ден од работилниците.....	10
Заклучоци.....	12

Основни информации

По обуката што беше посветена на современите дидактички методи што во рамките на проектот во ноември 2020 г, беа реализирани пилотни курсеви (пробни) чија задача беше да се провери до која мера основите на современите дидактички методи што беа претставени на обуката може да функционираат со конкретна група на студенти. Наставниците од сите три универзитети се договорија дека најдобар предмет за пробна проверка на претставените методи ќе биде преведувачка работилница. Темата беше избрана по состанокот во рамките на проектот во ноември 2020 г. Преведувањето во најшироката смисла на зборот е наспроти општата убеденост во областа која бара соработка од многу луѓе и не спаѓа во доменот на поединецот. Според барањето на Проектот, во рамките на меѓууниверзитетската размена би требало да биде подготвен најмалку еден пробен курс; во пракса се успеа да се поврзат сите три центри во три круга на работилници. Една од поволните околности беше периодот на настава од далечина. Меѓународниот образовен проект е извонредна можност за да се вежбаат вештините за соработка во група каде соработуваат луѓе од различни земји. Преведувањето е исто така, гранка што брзо се развива и затоа тука е посебно важна размената на искуство, проверени постапки и актуализација на знаењата за најновите достапни технологии.

Пробните преведувачки курсеви се покажаа и како можност за студентите да воспостават меѓународни контакти што во иднина ќе можат да се употребат за професионална работа на идните дипломирани студенти.

Сите активности се одвиваа во тесна соработка меѓу наставниците од сите три универзитети при што Шлезискиот универзитет во Катовице имаше улога на координатор.

Термини

Методска информација за пробниот курс - О4

Почеток на интелектуалниот резултат О4 20.11.2020

Крај на интелектуалниот резултат О4 31.07.2021

Преведувачки семинар (ПОЛ-ЧЕШ) 19.03.2021

Преведувачки семинар (ПОЛ-ЧЕШ) 09.04.2021

Преведувачка работилница (МАК-ЧЕШ) 22.04.2021

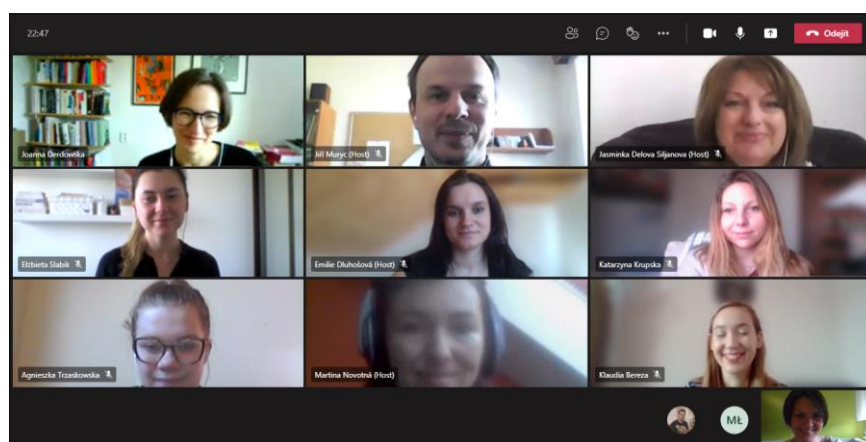
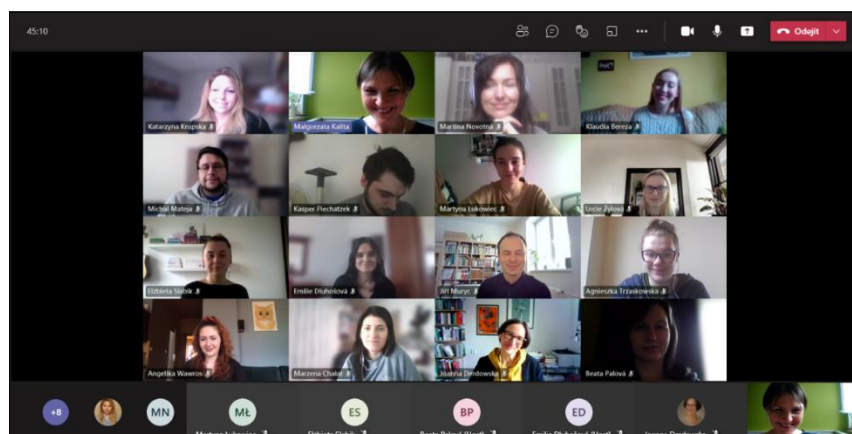
Учесници

Раководители:

1. вонр. проф. д-р Јасминка Делова-Силјанова
2. Joanna Derdowska, PhD
3. Dr Małgorzata Kałłita
4. Jiří Murys, PhD

Број на учесници: 20

Учесници се студенти од Шлезискиот универзитет во Катовице, Островскиот универзитет во Острава и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

Локација

На платформата MS Teams

Тематски блокови

За време на тридневните семинари се одвиваа следниве тематски блокови:

Преведувачка анализа, јазична комбинација МАК-ЧЕШ и ЧЕШ-МАК (Јасминка Делова-Силјанова и Јиржи Муриц)

Анализа на преводот во јазичната комбинација ЧЕШ-ПОЛ и ПОЛ-ЧЕШ (Јиржи Муриц и Малгожата Калита)

Еквиваленти, колокации и фразеологија во јазичната комбинација МАК-ЧЕШ и ЧЕШ-МАК (Јасминка Делова-Силјанова)

Преведувачки вежби од Л2 на Л1 со посебен осврт на еквиваленти и колокации (Јасминка Делова-Силјанова, Малгожата Калита, Јоана Дердовска, Јиржи Муриц)

Стилистички вежби (Јоана Дердовска)

Правила за редактирање (ПОЛ – Малгожата Калита, ЧЕШ – Јиржи Муриц)

САТ-алатки врз примерот на SDL Trados (Малгожата Калита)

Локализација (Јоана Дердовска)

Машински превод (Јоана Дердовска)

Коментар кон студентските преводи од Л2 на Л1 (Јасминка Делова-Силјанова, Малгожата Калита, Јоана Дердовска, Јиржи Муриц)

Преведувачки вежби во меѓународни подгрупи од Л2 на Л1 (Јасминка Делова-Силјанова, Малгожата Калита, Јоана Дердовска, Јиржи Муриц)

Преведувачки вежби во меѓународни подгрупи од Л1 на Л2 (Јасминка Делова-Силјанова, Малгожата Калита, Јоана Дердовска, Јиржи Муриц)

Опис на курсот

Избраните преведувачки активности се одвиваа во форма на неколкучасовни работилници на платформата MS Teams, на кои учествуваа студенти од сите три вклучени универзитети. Формата на предавањата овозможуваше на дадената тема да се посвети во кратка, но интензивна временска рамка. Исто така, овозможуваше и практично да се извежбаат техниките што се предложени. Работилниците се одвиваа во три дела во различни јазични комбинации:

19.03.2021, 09.00-14.00 (ПОЛ-ЧЕШ)

09.04.2021, 9.00 - 14.00 ч. (ПОЛ-ЧЕШ)

22.04.2021, 9.00 - 14.00 ч. (МАК-ЧЕШ)

Часовите што се поминаа во текот на работилниците временски одговараат на планираните часови за преведувачките вежби.

За време на пробните активности беа употребени и испробани методи на настава како превртена училница (flipped classroom), проектен метод, peer to peer Learning, brainstorming, игра и други. Беа употребени различни информациски и комуникациски технологии (на пример: веб-апликации Quizziz, Kahoot, Mentimeter, софтвери за поддршка на превод како што се Trados, DeepL, Google Translate).

Тоа што учествуваа студенти и на студентки од различни земји и универзитети, а посебно вежбите во меѓународни подгрупи и парови, беше можност за конфорнтација на знаењата и за споделување на познавањата за методите и пристапите кои во дадените центри се употребуваат. Студентите во своите прашалници овој начин на курс го оценуваа многу добро.

Во сите три академски центри се одвива настава за преведување. Таквите курсеви се одвиваат семестрално, еднаш неделно или еднаш на четиринаесет дена. Постоечките курсеви по преведување ги води еден наставник (по семестар) и обично се насочени на превод од странскиот јазик на мајчиниот јазик.

Иновација

Иновациите што ги предложивме во овој пробен проект се:

- Кумулација на активности во блокови – се работи за организациски мерки за рационализација што даваат можност за подолги заеднички активности и работа што овозможуваат продлабочување на темата со заемно надоврзување на следната серија вежби;
- 2 до 4 наставници – паралелно предавање на информацијата, олеснување за наставникот;
- Лекторите што ги водат семинарите доаѓаат од различни земји и нивниот мајчин јазик е друг јазик. Придобивка е вклучување на компетентен наставник со методолошка подготовка, со познавање на јазикот и културата кој што е чувствителен на нијансите што ги има во мајчиниот јазик кој постојано се развива;
- Учесниците на предавањата доаѓаат од различни земји и зборуваат различен мајчин јазик – тоа овозможува да се воведат вежби во кои некои учесници секогаш ќе се најдат во улога на стручњаци и имаат основа за заемно предавање на знаењето;

- Апликација на методот превртена училница – делот на материјалот што се донесува на избрани термилошки прашања беше однапред подготвена во форма на снимка за да може со нив учесниците да се запознаат уште пред почетокот на часовите. Тоа истовремено го заштедува времето кое може да се искористи за практични вежби, а истовремено студентите кон материјалот може да се навратат кога сакаат;
- Преведувачки вежби во различни јазични комбинации (од Л2 на Л1, од Л1 на Л2, но и Л3 на Л2 – како во случајот на Полјаците што преведуваа македонски текст на чешки); Преведувачките вежби во насока од Л2 на Л1 спаѓаат во основните активности на секој час по преведување. Некои преведувачи, но и теоретичари на преводот дури сметаат дека е тоа единствена прифатлива насока за работа на професионалниот преведувач. Од друга страна, преведувачките вежби од Л1 на Л2 се познати како потешки и понапорни бидејќи јазикот цел не е мајчиниот јазик. Но, таквите преводи секојдневно се употребуваат во наставата по странски јазици (и како што покажува праксата, и во работата на професионалните преведувачи). Најреволуционерна примена на насоката на преводот за време на работилницата беше повратниот превод од Л1/Л3 на Л2. Оваа вежба заслужува подетална дискусија. Оваа активност бара прецизна подготовка и познавање на јазиците на кои зборуваат учесниците на предавањето. Во овој конкретен случај, сите студенти го зборуваа чешкиот јазик како Л2, нивни мајчини јазици (Л1) беа македонски или полски. Пред предавањето, наставниците направија сопствен превод на краток книжевен текст од чешки на полски и од чешки на македонски јазик. За време на работилницата студентите работеа во меѓународни двочлени тимови. Секој од нив доби текстови од двата преводи (на полски и на македонски) и имаа задача да се обидат да направат заеднички повратен превод, односно да преведат на чешки (значи за студентите на јазик Л2), кој би можел да биде потенцијално изворен текст за двата преводи. Оваа активност има значење не само за јазичните способности, но и значајно ги зголемува меките вештини благодарение на потребата за комуникација и договарање. Придобивката од оваа втора вежба е дека има шанса за успех и во меѓународни групи каде учесниците зборуваат само еден заеднички јазик.

Повратна информација во врска со работилниците

Анкети на почетокот на работилниците

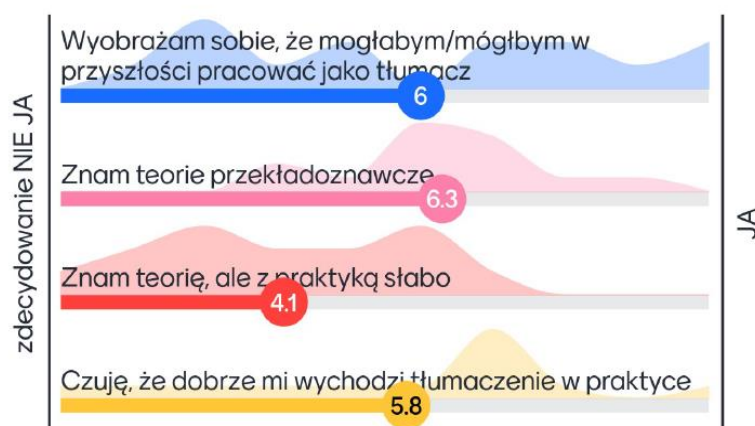
Започнувајќи го првиот ден од работилниците, студентите со помош на апликацијата Mentimeter, го искажаа своето мислење во врска со преведувањето.

Од предложените реченици требаа да се изјаснат на скала од 1 до 10:

- колку можат да си претстават дека во иднина би можеле да работат како преведувачи (просекот од одговорите е 6 поени од 10 можни)
- колку ги познаваат транслатолошките теории (тука просечниот одговор изнесуваше 6,3 поени)
- колку им е позната теоријата, во однос на истовремените проблеми со практиката (просечниот одговор – 4,1 поен)
- колку имаат осет дека добро ги извршуваат практичните вежби по преведување (5,8 поени)

Kiedy myślę o tłumaczeniu pisemnym...

Mentimeter

Одговорите на скалата го покажаа нивото на групата и укажаа на евентуалните области, на кои во иднина би можело да се работи.

Во анкетата што беше вовед во работилниците студентите ги определија проблематиките во рамките на поопширната област на преведувањето, на кои би сакале да им се посвети повеќе време. Од предложените позиции го составија следниот список. На првите три места се појавија:

1. стручен превод
2. колокации и фразеологизми
3. уметнички стил

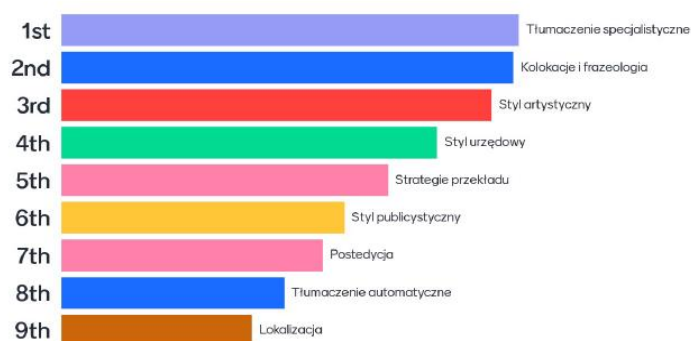
Овие три области се издвоија врз фонот на останатите. На подалечните позиции се појавија:

4. службен стил
5. стратегии на превод

6. публицистички стил
7. постредакција
8. автоматски превод
9. локализација

Воспоставувањето хиерархија на предложените области дава јасен сигнал за кои прашања недостасува време при традиционалната настава по предметот преведување.

Z którymi zagadnieniami chciał(a)byś więcej popracować?
Przesuń na górę te, na których zależy ci w pierwszej kolejności

Следната информација што наставниците ја добија на почетокот на работилниците беа очекувањата со кои студентите дошле на меѓународните преведувачки работилници. Тука повеќето одговори беа поврзани со областа на знаењето и компетенциите:

- систематизирање на знаењето
- зајакнување на преведувачките компетенции
- практични вежби
- стекнување ново знаење

Сепак, не помалку важни за наставниците беа гласовите во врска со меките вештини. Студентите јасно артикулираа дека им е важно да има добра атмосфера, да запознаат нови луѓе и нивните перспективи:

- запознавање на перспективите на студенти од друга земја
- пријатна атмосфера
- запознавање други луѓе

Od dzisiejszych warsztatów oczekuję...

Mentimeter

Poznanie perspektywy językowej kolegów/żanek z południowej strony granicy.	uvidim jiné studenty :-) a jak se učí překlad jinde	. že doviem się, czegoś nowego.
Przyjemnej atmosfery, nauczenia się nowych rzeczy na temat przekładu, ćwiczenia praktyki przekładu, poznania kolegów i koleżanek z Czech :)	Poznanie nowych ludzi i metod przekładu, umocnienie kompetencji przekładowych	Czego oczekuję... Tego, że będzie ciekawie :-)
Usystematyzowania wiedzy i wykorzystania jej w praktyce. Poznanie nowych ludzi.	Dowiedzieć i nauczyć się czegoś nowego co w przyszłości pomoże mi w tłumaczeniach.	Zależy mi na zdobyciu praktycznych informacji, które pomogą mi lepiej tłumaczyć.
będzie fajnie, jak doviem się nowych rzeczy překládové oříšky :-)	usystematyzowanie wiedzy na temat przekładu, nauczenie się czegoś nowego :)	Mam nadzieję, że miło spędzę czas w towarzystwie międzynarodowym, a jednocześnie zależy mi na praktycznych ćwiczeniach z przekładu, bo na studiach teorii mamy wiele.
Poznanie nowych ludzi oraz ich perspektyw na tłumaczenie. Poznanie opinii innych osób na temat przekładów		

Анкети на крајот од првиот ден на работилниците

Студентите во анкетите, во кои самите можеа да напишат коментари ги запишуваа своите впечатоци во формата „4Is Retrospective“ (Liked, Learned, Lacked, & Longed For) — што им се допаднало, што научиле, што им недостасувало и што би сакале да има. Одговорите се концентрираа околу следните фрази:

Им се допаѓало:

- Атмосферата — пријатна, без стрес
- Начинот на предавање на знаењето/ теоријата — конкретен, збиен, тесно надоврзан на практиката
- Темите — нивната разновидност и количината, тука набројувајќи и конкретни блокови и задачи, кои особено им се допаднале.
- Соработката — можноста да се работи во поинакви групи од дотогашните
- Ангажираноста на наставниците
- Средбата со други луѓе

Студентите напишаа дека научиле:

- конкретни прашања – на пр. нови фразеологизми и колокации, основите на редакциската норма, методот на оценување на преводот и др.
- да работат во група

Во оваа потточка студентите често набројуваа детално што научиле – нови зборови, дотогаш непознати библиографски единици, правилата на пишување во согласност со нормата и сл.

Според повеќето учесници, немало доволно време. Честопати во анкетите се појавуваше куса забелешка во форма на еден збор: „времето“. Некои допишуваа дека немало доволно време за подлабока анализа на преводните верзии, за потполнување на сите вежби, за дискусија на конкретни примери, за подолго работење во парови и дека немало доволно време да се запознаат подобро колешките и колегите од странство.

Во потточката што би очекувале/ сакале да има се најдоа следните одговори:

- повеќе време – за работа во групи, за дискусија на преводните проблеми
- поголема концентрација на поединечни примери
- повеќе вакви средби

Анкети по вториот ден од работилниците

По вториот ден од работилниците студентите одговараа на следните прашања:

1. Во колку работилници (средби од половина ден) би сакал/а да учествувааш за време на постдипломските студии?

2. Во која форма повеќе би сакал/а да се реализираат 15 часа настава по превод?

3. Која од темите би сакал/а уште малку да ја повежбаш/ продлабочиш?

На првото прашање повеќето решително одговорија дека би сакале да учествуваат на 2-4 работилници.

Исто толку решително повеќето преферираат форма на работилници слични на оваа што им ја предложивме во рамките на пробниот час.

На третото прашање одговорите не беа толку еднозначни. Повеќето од предложените области, освен машинското преведување и постредакцијата, се најдоа во полето на интересот на студентите. Потточката што предлага продлабочување на колокациите и фразеологизмите доби најмногу гласови „дефинитивно сакам да се продлабочи“. Никој не означил дека не сака пошироко да работи на оваа тема.

3. W ilu spotkaniach warsztatowych (po pół dnia) chciałbyś/chciałabyś wziąć udział podczas studiów mgr?

[Więcej szczegółów](#)

● w żadnych	0
● od 2 do 4	4
● od 5 do 6	2
● od 7 do 8	1
● jeszcze więcej	1

Pytania

Odpowiedzi **9**

2. W której formule wolałbyś/wolałabyś realizować 15 godzin zajęć przekładowych:

[Więcej szczegółów](#)

● 1,5 h raz na dwa tygodnie	3
● warsztatów w 2 blokach po...	4
● ani jedno ani drugie	1

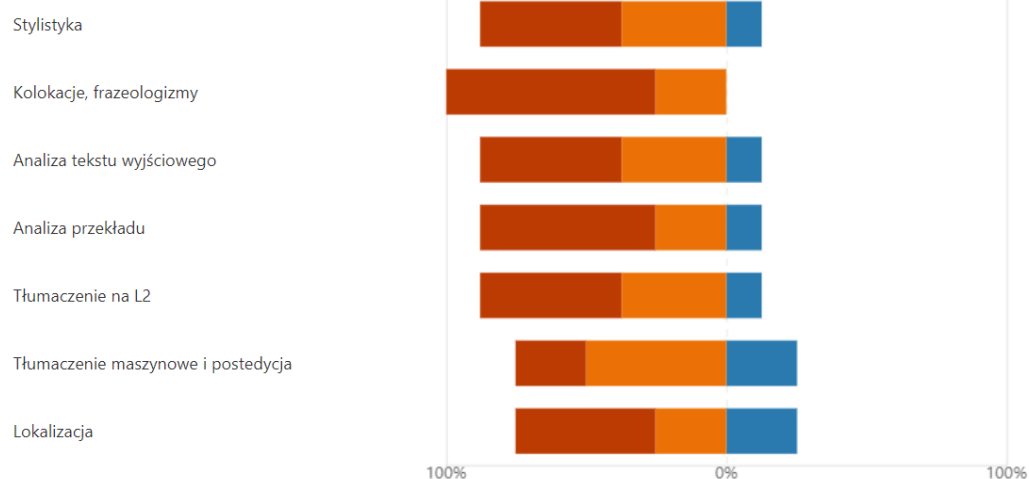
Pytania

Odpowiedzi **9**

5. Który z tematów chciałabyś/chciałbyś jeszcze poćwiczyć/pogłębić?

[Więcej szczegółów](#)

■ zdecydowanie chcę pogłębić ■ raczej chcę pogłębić ■ raczej nie chcę pogłębiać ■ zdecydowanie nie chcę pogłębiać

Заклучоци

Сите три универзитети од проектот се ангажираа во подготвувањето и реализацијата на сите три изданија на пробните работилници.

Наставниците можеа практично да ги извежбаат распределбата на задачите, меѓусебната комуникација, помагањето во стекнувањето интересни материјали, заедничката работа на конкретни документи, искористувањето на новите методи на подучување и применувањето на апликации што ја разигруваат наставата.

Наставниците можеа и да го извежбаат истовременото водење час – техничките можности на ваквото решение, етикетата на водењето час со друга личност. Важен аспект на вака организираните часови беше и изборот на јазикот на кој ќе се водат средбите или делови од нив.

Наставниците и учесниците добро го оценија редоследот на предложените теми, кој во вид на спирала откриваше нови и нови области на знаења и компетенции.

Работилниците им дадоа на студентите најава за тоа како може да изгледа меѓународната настава.

Покажаа дека многуте километри што ги разделуваат Катовице и Острава од Скопје не се растојание што не може да се совлада.

Кај студентите го зајакнаа чувството на самоувереност бидејќи самите искусија дека и во другите земји студентите постепено и со различно темпо ги поминуваат етапите на учење странски јазик.

Спроведените вежби беа високо оценети од учесниците.

Се покажа дека некои решенија бараат извесно преформулирање, особено во поглед на времето одредено за посебни задачи.

Моделот на превртена училница се покажа како многу добро решение за групата, во која имаше различни нивоа. Групата имаше искуство со различен вид преведувачки активности, па тоа што за едните беше новост, за другите беше повторување. Материјалите подготвени пред работилниците помогнаа тоа ниво да се изедначи така што студентите, започнувајќи ги работилниците можеа да се чувствуваат удобно.

Часовите според меѓународна формула овозможија преведувачки вежби во различна јазична комбинација (од Л2 на Л1, од Л1 на Л2, но и од Л3 на Л2). Тоа е модел што тешко може да се примени на часови што се одвиваат според традиционална академска формула.

Во текот на часовите се покажа дека вреди да се посвети релативно многу време на почетна интеграција на групата. Тоа што имаше доволно време за да се претстават, да кажат неколку збора за себе, без притисок да се реализира напнатата програма, резултираше со добра атмосфера пред сите други денови на работилницата.

Материјалите користени на работилниците се достапни за учесниците и по завршувањето на курсот. Тие ќе се бројат и како интелектуален резултат на проектот (Об) како материјали за е-учење.

Би требало да се размисли дали формата со физичко присуство на преведувачките работилници или, пак, еден ден со физичко присуство, а друг со далечинска настава не би помогнале да се реши единствената мана на работилниците што ја забележаа и наставниците и учесниците – имено недоволното време. Студентите имаа недостаток на задлабочување во преводите поради ограничениот временски рок. На учесниците, исто така, им беше важно да ги запознаат колегите од другата земја. Во верзијата на ваквите часови со физичко присуство дискусијата може да се пренесе и на паузите, а добиваме и додатен простор за интеграција за време на паузите